

доступу, дослідження та популяризації мистецтва, формуючи сучасний культурний простір.

Література:

1. Борисенко В. Й. *Культурна спадщина України: збереження та розвиток*. Київ : Наукова думка, 2020. 256 с.
2. UNESCO. *Digital Heritage and Preservation*. Paris : UNESCO Publishing, 2021. 134 p.
3. Manovich L. *The Language of New Media*. Cambridge : MIT Press, 2001. 354 p.
4. Smith L. *Uses of Heritage*. London: Routledge, 2006. 351 p.
5. Kallinikos J., Aaltonen A. Digital Innovation in Cultural Heritage. *Journal of Cultural Economics*. Vol. 46. 2022. P. 101–120.
6. Міністерство культури та інформаційної політики України. *Цифровізація культурної спадщини*. Київ, 2023. 78 с.
7. Google Arts & Culture. *Digitizing Art Collections*. 2022. 95 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-630-3-36>

МИСТЕЦТВО В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА НОВІ МОЖЛИВОСТІ

Крисюк В. В.

асистент на кафедрі дизайну

*Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна*

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується активним входженням у цифрові технології та й у всі сфери життя, що формує нову культурну реальність. У цих умовах мистецтво перестає бути виключно матеріальною формою збереження культурного досвіду та поступово інтегрується у цифровий простір. Така трансформація зумовлює необхідність переосмислення механізмів збереження мистецьких об'єктів і способів їх представлення аудиторії [1, с. 170]. Особливої уваги це питання набуває в ситуаціях, коли культурна спадщина зазнає реальних загроз, що актуалізує пошук альтернативних, більш стійких форм її збереження [3,с.41]. Це актуалізує можливість цифрових технологій як засоби збереження мистецтва та розширення його доступності [2, с. 47].

Мета полягає у виявленні функціонування мистецтва в цифрову епоху, а саме в аспекті викликів його збереження та нових можливостей поширення.

Основний вклад. Мистецтво в цифрову епоху доцільно розглядати крізь призму цифрової трансформації. У цьому середовищі мистецький твір набуває нових форм, функціонування та сприйняття. Відтак йдеться не просто про копіювання, а про створення альтернативного способу буття культурного об'єкта [2, с. 52].

У контексті збереження мистецтва діджиталізація виконує компенсаторну функцію. Вона дозволяє зафіксувати об'єкти культури незалежно від фізичного стану чи місця перебування. Це особливо важливо для творів, які є вразливими до часу, умов зберігання або зовнішніх загроз [3, с. 43]. Цифрові архіви у цьому випадку виступають своєрідною формою культурної пам'яті, яка не прив'язана до матеріального носія і забезпечує довготривале забезпечення інформації та створює основу в подальшому для практик і досліджень [3, с. 45].

Водночас слід наголосити, що цифрова копія не є повноцінною заміною оригіналу. Вона не відтворює тактильних, просторових, і частково емоційних характеристик твору. Однак її значення полягає в іншому – у можливості збереження змісту, форми та візуальної структури об'єкта, що забезпечує його подальше вивчення та інтерпретацію [2, с. 55].

Окремого розгляду потребує популяризаційний потенціал діджиталізації. Крім того цифровізація сприяє подоланню просторових і соціальних бар'єрів. Доступ до мистецьких ресурсів більше не обмежується географічними розташування або рівнем матеріальних можливостей. Це в свою чергу розширює аудиторію та сприяє інтеграції національного мистецтва у світовий культурний контекст.

Завдяки цифровим технологіям мистецтво виходить за межі традиційних інституцій, онлайн-галереям та віртуальним музеям стає доступніший для широкої аудиторії та є частиною відкритого інформаційного простору [4, с. 113]. Це змінює логіку взаємодії глядача з мистецьким твором від пасивного споглядання до активної взаємодії і сприяє формуванню нових моделей взаємодії з культурними об'єктами та підвищує інтерес до мистецької спадщини. Віртуальні експозиції інтерактивні платформи та мультимедійні формати створюють нові сценарії сприйняття у яких користувач виступає не лише спостерігачем а й учасником культурного процесу [4, с. 115].

Разом із тим, варто врахувати що діджиталізація спонукає до нових викликів. Серед них – проблема автентичності цифрових копій, питання збереження цифрових даних у довгостроковій перспективі, а також необхідність правового регулювання доступу та використання мистецького контенту, необхідність захисту авторських прав та ризики втрати цифрових даних [2, с. 60]. Окрім цього існує ризик поверхневого сприйняття мистецтва в умовах надлишку інформації коли глибина осмислення поступається швидкості перегляду [1, с. 173].

У сфері мистецької освіти цифрові технології виконують роль каталізатора змін. Вони не лише розширюють навчальні можливості

але формують новий тип мислення орієнтований на поєднання традиційних художніх навичок із цифровими інструментами. Це особливо є важливим для підготовки сучасних фахівців у галузі дизайну.

Висновки. Отже, мистецтво в цифрову епоху розвивається в умовах поєднання традиційних та інноваційних підходів. Цифрові технології не лише відкривають нові можливості для збереження культурної спадщини, та розширюють способи їх поширення. Мистецтво постає як багатовекторний процес, що виходить за межі простого технічного відтворення культурних об'єктів. Діджиталізація забезпечує нові методи трансляції та формування творчого мислення, створюючи сучасне, динамічне, культурне середовище [3, с. 46].

Попри наявність певних обмежень, цифрові технології відкривають значні перспективи для розвитку мистецтва розширення його аудиторії та збереження культурного надбання. У цьому контексті цифровізацію доцільно розглядати як обов'язкову складову частину сучасної культурної та мистецької практики [2, с. 62].

Література:

1. Олійник О. М. Культурний простір, комунікація, місто: співвідношення понять. *Культура і мистецтво у сучасному світі*. 2019. Вип. 20. С. 169–177.
2. Бойко О. В. Цифрові технології в культурі та мистецтві. Київ : Ліра-К, 2020. 152.
3. Кравченко І. С. Діджиталізація культурної спадщини: сучасні виклики та перспективи. *Вісник культури і мистецтв*. 2021. № 3. С. 40–48.
4. Петренко Н. Л. Віртуальні музеї як форма популяризації мистецтва. *Мистецвознавчі записки*. 2022. Вип. 41. С. 112–118.